

خىرىستىئان مۇرىتىنىڭ سۇئالىغا جاۋاپ: ئاللاھنىڭ
بىرلىكىگە چاقىرىش بولسا ئەيسا ۋە بارلىق
پەيغەمبەرلەرنىڭ ئېۋەلىشىنىڭ تەقەززاسى .
[ئۇيغۇرچە]

حوار مع نصراني: توحيد الله هو رسالة عيسى والأنبياء
جميعا عليهم السلام
[باللغة الأويغورية]

تەكشۈرۈپ بىكىتكۈچى: ن. تەمكىنى
المراجعة: ن. تمكيني

رياد شەھرى رەبۋە رايونى دىن تەشۋىقات
ھەمكارلىق مەركىزى

المكتب التعاوني للدعوة وتوعية الجاليات بالربوة
بمدينة الرياض

1429 – 2008

islamhouse.com

خىرىستىئان بىلەن دىئالوگ: ئاللاھنىڭ بىرلىكىگە چاقىرىش بولسا ئەيسا ۋە بارلىق پەيغەمبەرلەرنىڭ ئېۋەلىشىنىڭ تەقەززاسى .

سۇئال نومۇرى 12628

سۇئال:

سىلەر نىمىشقا ھەقىقەتتىن يىراقلىشىسىلەر ؟ ھەمدە ئەيسانى
ئاللاھنىڭ ئوغلى سۈپىتىدە قارىماستىن ، ئۇنى پەقەت بىر ئەلچى
دەيسىلەر ؟ ئەيسا بولسا بىردىنبىر پەرۋەردىگارنىڭ ئوغلى ، مانا بۇ
ھەقىقەت !!

جاۋاب:

مەدھىيە ئاللاھقا بولسۇن .

بىزنىڭ ئىلگىركى ئوخشاش بولمىغان ئىتىقاد ۋە قاراشلىرىمىز قانداق
بولشىدىن قەتئىي نەزەر ، سىزنىڭ بىزگە ھەممەيلى بىلىشكە ۋە ئەگىشىشكە
مۇھتاج بولىدىغان ھەقىقەتنى مۇزاكىرە قىلىشىمىز ئۈچۈن ، ئۆزئارا مۇناسىۋەت
ئورنىتىشىمىزغا پۇرسەت بەرگىنىڭىز ئۈچۈن رەھمەت . پەقەت مۇشۇنىڭ بىلەنلا ، يەنى
ھەقىقەتنى تونۇش ۋە ئۇنىڭغا ئەگىشىش بىلەنلا ، بىز ئۆزىمىزنى خاتالىقلىرىمىزدىن
ئازاد قىلالايمىز ، خۇددى سىلەرنىڭ مۇقەددەس كىتابىڭلاردا دىيىلگەندەك : « ھەمدە
سىلەر ھەقىقەتنى تونۇيسىلەر ، ھەمدە ھەقىقەت سىلەرنى ئازاد قىلىدۇ . » [يۇھەننا
8 : 32 ، يىڭى خەلىقئارا نەشرى]

شۇڭا ئۆزىمىزنى بىردەم توختۇتۇپ ، بۇ ھەقىقەت توغرىسىدا ئويلىنايلى ، خۇددى
سىلەرنىڭ مۇقەددەس كىتابىڭلاردا دىيىلگەندەك ، گەرچە ئۇنىڭدا بارلىق بۇرمىلاشلار
ۋە ئۆزگەرتىشلەر يۈز بەرگەن بولسىمۇ . !!

مەسىيە (ئۇنىڭغا ئامانلىق بولسۇن) ئىلىپ كەلگەن دەۋەت بولسا مەسىيەنىڭ
پەرۋەردىگارى ۋە دۇنيالارنىڭ پەرۋەردىگارى يالغۇز ئاللاھقىلا ئىبادەت قىلىش :
« ئەمدى بۇ بولسا مەڭگۈلۈك ھايات ؛ ئۇلار سىنى تونۇشى كىرەك : سەن بىردىنبىر
ھەقىقىي ئىلاھ ، ھەمدە مەسىيە بولسا ئۇنى سەن ئەۋەتكەن . » [يۇھەننا 3 : 17 ،
« مەلۇم بىر باشلىق ئۇنىڭدىن سورىدى : " ئى ياخشى مۇئەللىم ، مەڭگۈلۈك
ھاياتقا ۋارىسلىق قىلىش ئۈچۈن نىمە قىلىشىم كىرەك ؟ "
« سەن نىمىشقا مىنى ياخشى دەپ چاقىرىسەن ؟ ؛ بىرەيلەندىن باشقا ھېچكىم
ياخشى ئەمەس ؛ ئۇ بولسا ئاللاھ » دىدى ، ئۇنىڭغا ئەيسا .

[لۇقا 18:18-19 ، (نىۋ)]

« ئىبلىس ئۇنى ئىگىز جايغا باشلاپ باردى ھەمدە ئۇنىڭغا دۇنيا پادىشاھلىقىنىڭ
ھەممىسىنى بىردەمدە كۆرسەتتى . ھەمدە ئۇ ئۇنىڭغا : " مەن ساڭا ئۇلارنىڭ بارلىق
سەلتەنىتىنى ھەمدە شانۇ-شەۋكىتىنى بىرىمەن . چۈنكى ئۇ ماڭا بىرىلگەن ، مەن ئۇنى
مەن خالىغان كىمگە بىرىمەن !! شۇڭا ئەگەر سەن ماڭا ئىبادەت قىلساڭ ، ئۇنىڭ
ھەممىسى سىنىڭ بولىدۇ . " دىدى . ئەيسا جاۋاپ بەردى : « ھەي شەيتان مىنىڭدىن
نەرسى بول ! سىنىڭ ئىلاھىڭ پەرۋەردىگارغىلا ئىبادەت قىل ھەمدە ئۇنىڭغا قۇللۇق
قىل دەپ يىزىلغان . » [لۇقا 4:5-8 ، (نىۋ)]

ئاللاھقا ئىشىنىش ۋە ئۇنىڭغا ئىبادەت قىلىش ، ئۇنىڭدىن باشقا ئىلاھ
بولمىغان ئاللاھنى بىر دىيىش بولسا مەسىيە ئىلىپ كەلگەن ئەڭ ئۇلۇغ تەلىمات ،
ھەمدە باشقا بارلىق پەيغەمبەرلەرنىڭ ئۇلۇغ تەلىماتلىرى :

« شەرىئەت مۇئەللىملىرىنىڭ بىرى ئۇ يەردە ئىدى ، ئۇ ئۇلارنىڭ مۇنازىرە
قىلىۋاتقانلىقىغا قۇلاق سالدى ، ھەمدە ئەيسانىڭ ئۇلارغا ئەڭ ياخشى جاۋاپ
بەرگەنلىكىگە دىققەت قىلغاچ ، ئۇنىڭغا يىقىنلاشتى ۋە ئۇنىڭدىن سورىدى : "
بۇيرۇقلارنىڭ ئىچىدە قايسىسى ئەڭ بىرىنچى ؟ " ئەيسا جاۋاپ بەردى : « بىرىنچى

بۇيرۇق بولسا : ئىسرائىل ، قۇلاق سال ، ئىلاھىمىز پەرۋەردىگار بولسا بىر پەرۋەردىگار ؛ سىنىڭ ئىلاھىڭ پەرۋەردىگارى بارلىق يۈرۈگۈڭ ، بارلىق جىنىڭ ، ۋە بارلىق پىكىرىڭ ، ۋە بارلىق كۈچ-قۇۋۋىتىڭ بىلەن سۆيگەن ! .

ئىككىنچىسى ئۇنىڭغا ئوخشاش ئۇرۇق-تۇققانلىرىڭنى خۇددى ئۆزۈڭنى سۆيگەننىڭگە ئوخشاش سۆيگەن . بۇلاردىنمۇ كاتتىراق بۇيرۇق يوق .»

شەرىئەت مۇئەللىمى ئۇنىڭغا : " ياخشى سۆزلىدىڭ ، ئى مۇئەللىم ؛ ئىلاھ بىر ھەمدە ئۇنىڭدىن باشقا ئىلاھ يوق دەپ راست ئېيتتىڭ . ئۇنى بارلىق كۈچ-قۇۋۋىتى بىلەن سۆيۈش ، بارلىق يۈرۈگۈڭ ، بارلىق پىكىرىڭ ، ۋە بارلىق كۈچ-قۇۋۋىتىڭ بىلەن سۆيۈش . ھەمدە ئۇرۇق-تۇققاننى ئۆزىنى سۆيگەندەك سۆيۈش بارلىق سەدىقلەر ۋە قۇربانلىقلاردىن ياخشىدۇر . " دىدى .

ئەيسا ئۇنىڭ ئاقىلانە جاۋاپ بەرگەنلىكىنى كۆرگەندە ، ئۇنىڭغا : « سەن ئىلاھنىڭ پادىشاھلىقىدىن يىراق ئەمەس . » دىدى . ھەمدە ئاندىن كىيىن ، ھىچكىم ئۇنىڭدىن يەنە سۇئال سوراشقا پىتىنالمىدى . » [مەرقەس 12: 28-34 ، (نىۋ)]

بىراق بۇ ئىككى نەسىھەت پەقەت ئىسرائىلغا ياكى ئۇنىڭ خەلقىگىلا بىرىلگەن دەپ ئويلىما ، بەلكى ئۇ شەرىئەتنىڭ ۋە بارلىق پەيغەمبەرلەرنىڭ تەلىماتلىرىنىڭ ئاساسى . بۇ ئىككى نەسىھەتنىڭ ئۆزى مەتتا ئىنجىلىدا ئوخشاش ئىبارىلەر بىلەن بار بولۇپ ، ئاندىن ئۇ مۇنداق دىگەن : « بارلىق قانۇن - شەرىئەتلەر ۋە پەيغەمبەرلەرنىڭ تەلىماتلىرى بۇ ئىككى بۇيرۇققا تايىنىدۇ . » [مەتتا 22: 39]

ئەمەلىيەتتە بۇ تەۋھىيد بولسا بارلىق پەيغەمبەرلەرنىڭ ئەلچىلىكى ؛ ئاللاھ مۇنداق دىگەن : « سەندىن ئىلگىرى ئەۋەتىلگەن پەيغەمبەرلەرنىڭ ھەممىسىگە : « مەندىن باشقا

ھېچ مەبۇد (بەرھەق) يوقتۇر، ماڭلا ئىبادەت قىلىڭلار» دەپ ۋەھىي قىلدۇق »

[ئەنبىيا سۈرىسى: 25]

ھەمدە مەسىھ كىشىلەرنى ھەقىقەتكە چاقىرىشى، ئۇنىڭغا قارشىلىشىشتىن ئاگاھلاندۇرۇش قاتارلىقلارنىڭ ئاساسى ئەلچىلىكنىڭ تەقەززاسىدۇر. ئاللاھ بۇ ھەقتە مۇنداق دىگەن: «شۈبھىسىزكى، اللە مەريەمنىڭ ئوغلى ئەيسادۇر، دېگۈچىلەر كاپىر بولدى، ئىسا: «ئى بەنى ئىسرائىل! مېنىڭ پەرۋەردىگارىم ۋە سىلەرنىڭ پەرۋەردىگارلىقلار بولغان اللە غا ئىبادەت قىلىڭلار، كىمكى اللە غا شېرىك كەلتۈرىدىكەن (يەنى اللە دىن غەيرىگە ئىلاھ دەپ ئېتىقاد قىلىدىكەن)، اللە ئۇنىڭغا جەننەتنى ھارام قىلىدۇ، ئۇنىڭ جايى دوزاخ بولىدۇ، زالىملارغا ھېچبىر مەدەتكار (يەنى اللە نىڭ ئازابىدىن قۇتۇلدۇرغۇچى) بولمايدۇ» دېدى (72). [مائىدە سۈرىسى: 72]

بۇ بولسا بىز ھەممەيلەن بىرلىككە كېلىشىمىز لازىم بولغان ئاساسى پىرىنسىپتۇر. ئاللاھ بۇ ھەقتە مۇنداق دەيدۇ: «ئى ئەھلى كىتاب! (يەنى يەھۇدىيلار ۋە ناسارالار) پەقەت اللە غىلا ئىبادەت قىلىش، اللە غا ھېچ نەرسىنى شېرىك كەلتۈرمەسلىك، اللە نى قويۇپ بىر- بىرىمىزنى خۇدا قىلىۋالماسلىقتەك ھەممىمىزگە ئورتاق بولغان بىر سۆزگە (يەنى بىر خىل ئەقىدىگە) ئەمەل قىلايلى» دېگىن، ئەگەر ئۇلار يۈز ئۆرۈسە (يەنى بۇنى قوبۇل قىلمىسا): «ئى يەھۇدىيلار ۋە ناسارالار جامائەسى!» بىزنىڭ مۇسۇلمان ئىكەنلىكىمىزگە گۇۋاھ بولۇڭلار». [ئال ئىمران سۈرىسى (ئال-ئىمران): 64]

بۇ ھەقىقى خىرىستىئان دىنىغا ياتتۇر، پەيغەمبەرلەر ئېلىپ كەلگەن ئەلچىلىك يەنى، ئۇلارنىڭ ئىنجىلىدا ئىنىق بايان قىلىنغان، بولۇپمۇ تەۋراتتا ئىتراپ قىلىنغان. ئىلاھنىڭ بىرلىكىگە ئىشىنىش بىلەن، ئۇلارنىڭ ئۈچ گەۋدە بىر ئىلاھقا ئىشىنىشىنى بىرلەشتۈرۈشكە بولغان ئەھمىيەتسىز ئۇرۇنۇشتۇر. ئامېرىكا ئېنسىكلوپېدىيىسىدە مۇنداق دېيىلىدۇ: ئىلاھنىڭ بىرلىكىگە ئىشىنىش- بىر ئىلاھىيەت ھەرىكىتى سۈپىتىدە - تارىخنىڭ دەسلەپكى مەزگىللىرىدە باشلانغان، ھەمدە ھەقىقەتەن نەچچە ئون يىللار مابەينىدە ئۈچ ئىلاھ بىر گەۋدەگە ئىشىنىشتىن ئۈستۈن ئورۇندا

تۇرغان. خىرىستىئان دىنى يەھۇدى دىنىدىن تەرەققى قىلغان، ھەمدە يەھۇدى دىنى بىرلا ئىلاھنىڭ بارلىقىغا چىڭ ئىشىنىدۇ. يىرۇسالىم (مەسىھنىڭ تۇنجى شاگىرتلىرىنىڭ ئۆيى) دىن نىسە (مىلادى 325-يىلى مەسىھ ماھىيەت ۋە مەڭگۈلەكتە ئىلاھقا تەڭ دەپ قارار قىلىنغان جاي) غىچە بولغان يولنى توغرا يول دەپ سۈپەتلەش ناھايىتىمۇ تەس.

مىلادى 4-ئەسىردە مۇقەررەرلەشتۈرۈلگەن ئۈچ ئىلاھ بىر گەۋدە تەلىماتى مەسىھنىڭ ئىلاھنىڭ تەبىئىتى ھەققىدىكى دەسلەپكى تەلىماتىغا ئوخشىمايتتى. ئەكسىچە، بۇ تەلىماتتىن بۇرالىغان ھالدا ئۇنىڭغا زىت ئىدى. شۇڭلاشقا ئۇ بىر ئىلاھقا ئىشىنىشكە قارشى تەرەققى قىلغان... (27:294).

سىز ئىلاھنىڭ بىرلىكىگە ھىلىمۇ ئامرىكا ئېنسىكلوپىدىسىدىكىگە ئوخشاش ئىشىنىپ كېلىۋاتقان بىر قىسىم خىرىستىئانلارنىڭ كۆزقاراشلىرىغا مۇراجىئەت قىلىشىڭىز بولىدۇ، 301-300:27. بۇنى چۈشىنىش تەس، شۇڭا سىزنىڭ ئۇنى چۈشىنەلمەسلىكىڭىز ئەجەپلىنەرلىك ئەمەس. بىراق غەلىتە نەرسە شۇكى سىلەر چۈشىنىش مۇمكىن بولمايدىغان نەرسىلەرگە ئىشىنىسىلەر، بولمىسا بىز ئۆزلىرىمىزنى ئالداپ ئاخىرەت كۈنىدە كېلىدىغان مۇنۇ چۈشەنچىنى دەيمىز:

"ئەقىللىرىمىزنىڭ يېتىشىچە چۈشەندۈرۈش، ھەمدە بىز ئۇنى كەلگۈسىدە، ئاسمان ۋە زېمىندىكى بارلىق نەرسىلەردىن پەردە ئېلىۋېتىلگەندە تېخىمۇ ئېنىق چۈشىنىشنى ئۈمۈد قىلىمىز. لېكىن ھازىر بىزنىڭ چۈشەنگەنلىرىمىز يېتەرلىك!" شۇنداق، مەدەنىيە ئىلاھقا بولسۇنكى، ھەقىقەت كەلگۈسىدە، ئىلاھ ئەلچىلەرنى يىغىدىغان ھەمدە ئۇلارنى خەلقلەرگە گۇۋاھچى قىلىدىغان كۈندە، خۇددى بۈگۈن بىزگە ئېنىق بولغاندەك ئىنتايىن ئېنىق بولىدۇ. ئىلاھ دەيدۇ: «ئۆز ۋاقتىدا اللە ئېيتتى:

«ئى مەريەم ئوغلى ئىسا! سەن كىشىلەرگە، اللەنى قويۇپ مەن بىلەن ئانامنى ئىككى ئىلاھ قىلىۋېلىڭلار، دېدىڭمۇ؟» ئىسا ئېيتتى: «(رەببىم!) شەنىڭگە لايىق ئەمەس نەرسىلەردىن سېنى پاك دەپ ئېتىقاد قىلىمەنكى، ماڭا ئېيتىشقا تېگىشلىك

بولمىغان سۆزلەرنى مەن ئېيتمايمەن، ئەگەر مەن بۇ سۆزنى ئېيتقان بولسام، ئۇنى سەن چوقۇم بىلسەن (يەنى مېنىڭ ئۇنداق دېمىگەنلىكىم ساڭا مەلۇملۇق). سەم مېنىڭ زاتىدىكىنى بىلسەن، مەن سېنىڭ زاتىڭدىكىنى بىلمەيمەن، غەيبىلەرنى ناھايىتى ئوبدان بىلسەن (116). مەن ئۇلارغا پەقەت سەن مېنى ئېيتىشقا بۇيرۇغان سۆزنى، يەنى مېنىڭ پەرۋەردىگارىم ۋە سىلەرنىڭ پەرۋەردىگارلىرى بولغان اللە غا ئىبادەت قىلىڭلار، دېدىم. مەن ئۇلارنىڭ ئارىسىدا بولغان مۇددەتتە، ئۇلارنىڭ ئەمەللىرىنى كۆزىتىپ تۇرغان ئىدىم، مېنى قەبىزى روھ قىلغىنىڭدىن كېيىن، ئۇلارنىڭ ئەمەللىرىنى سەن كۆزىتىپ تۇرغان ئىدىڭ، سەن ھەممە نەرسىدىن خەۋەردارسەن (117). ئەگەر ئۇلارغا ئازاب قىلساڭ، ئۇلار سېنىڭ بەندىلىرىڭدۇر، (ئۇلارنى خالىغىنىڭچە تەسەررۇپ قىلسەن)، (ساڭا ھېچ ئەھدى تەئەررۇز قىلالمايدۇ)، ئەگەر ئۇلارغا (يەنى ئۇلارنىڭ ئىچىدىكى تەۋبە قىلغانلارغا) مەغپىرەت قىلساڭ، سەن (ئىشىڭدا) غالىب، ھېكمەت بىلەن ئىش قىلغۇچىدۇرسەن» (118). اللە ئېيتىدۇ: «بۇ كۈن (يەنى قىيامەت كۈنى) راستچىلارنىڭ راستچىللىقى ئۆزىگە پايدا قىلىدىغان كۈندۇر، ئۇلار ئاستىدىن ئۆستەڭلار ئېقىپ تۇرىدىغان جەننەتلەردە مەڭگۈ قالىدۇ، اللە ئۇلاردىن رازى بولىدۇ، ئۇلار اللە دىن مەمنۇن بولىدۇ، بۇ زور بەختتۇر» (119). ئاسمانلارنىڭ، زېمىننىڭ ۋە ئۇلاردىكى مەۋجۇداتنىڭ پادىشاھلىقى اللە غا مەنسۇپتۇر، اللە ھەر نەرسىگە قادىردۇر (120). [سۈرە مائىدە: 116-120]